

TTS Martin, s.r.o., Rakovo 92, 038 42 Rakovo

Zapísaná v obchodnom registri Okresného súdu Žilina, oddiel Sro, vložka č. 12453/L

IČO: 36 394 327

VÝROČNÁ SPRÁVA

za rok 2019

november 2020

O b s a h:

I. Všeobecné informácie a údaje

- 1.1. Základné údaje o spoločnosti
- 1.2. Rozhodujúce oblasti podnikania
- 1.3. Štruktúra spoločníkov a údaje o štatutárnych orgánoch
- 1.4. Údaje o organizačnej zložke v zahraničí
- 1.5. Nadobúdanie vlastných obchodných podielov a podielov materskej účtovnej jednotky
- 1.6. Náklady na činnosť v oblasti výskumu a vývoja
- 1.7. Vplyvy činnosti spoločnosti na životné prostredie a na zamestnanosť
- 1.8. Významné udalosti po dátume účtovnej závierky

II. Správa o podnikateľskej činnosti a o stave majetku za rok 2019

- 2.1. Vyhodnotenie naplnenia zámerov v roku 2019
- 2.2. Obchodná politika Spoločnosti
- 2.3. Výnosy, náklady, výsledok hospodárenia a pridaná hodnota
- 2.4. Štruktúra majetku a kapitálu
- 2.5. Pomerové ukazovatele finančnej analýzy

III. Predpokladaný vývoj spoločnosti v roku 2020

- 3.1. Zásadné obchodné zámery a očakávania, zákaznícka orientácia
- 3.2. Významné riziká a neistoty
- 3.3. Predpoklad vybraných ukazovateľov na rok 2020

IV. Návrh na rozdelenie zisku za rok 2019

Prílohy:

1. Správa nezávislého audítora o overení účtovnej závierky k 31.12.2019

Poznámka: Správa nezávislého audítora z auditu účtovnej závierky k 31. 12.2019 bola vyhotovená dňa 10.7.2020 a bola uložená do Registra účtovných závierok dňa 17.7.2020 ako samostatný dokument.

2. Účtovná závierka k 31.12.2019

Poznámka: Účtovná závierka k 31. 12.2019 bola zostavená dňa 7.7.2020 a bola predložená do Registra účtovných závierok dňa 10.7.2020 ako samostatný dokument.

Poznámka: Dodatok správy nezávislého audítora k informáciám, ktoré sa uvádzajú vo výročnej správe za rok 2019 bol vyhotovený dňa 27.11.2020 a bude uložený do Registra účtovných závierok ako samostatný dokument.

I. Všeobecné informácie a údaje

1.1. Základné údaje o spoločnosti a ich zmeny v roku 2019

- spoločnosť **TTS Martin, s.r.o.**, so sídlom Rakovo 92, 038,42 Rakovo (ďalej len „Spoločnosť“) bola založená spoločenskou zmluvou zo dňa 23.8.2000 a vznikla zápisom do obchodného registra dňa 1.10.2000 (Obchodný register Okresného súdu Žilina, oddiel: Sro, vložka č.12453/L).
- v roku 2019 nedošlo k žiadnym zmenám v údajoch, ktoré sa povinne zapisujú do obchodného registra.

1.2. Rozhodujúce oblasti podnikania

Hlavnými činnosťami Spoločnosti sú:

- výroba elektrických zdrojových agregátov (EZA) a kogeneračných jednotiek (KGJ),
- projektová, inžinierska a stavebná príprava vrátane dodávky a inštalácie EZA a KGJ,
- modernizácia, výroba a dodávka rozvádzačov,
- záručný a pozáručný servis a zmluvná údržba dodaných zariadení,
- výskum a vývoj v oblasti prírodných a technických vied.

1.3. Štruktúra spoločníkov a údaje o štatutárnych orgánoch

Základné imanie Spoločnosti predstavuje od 6.9.2018 sumu 200 000,00 € a je v celom rozsahu splatené peňažnými vkladmi spoločníkov.

a) štruktúra spoločníkov

Spoločník	Stav k 31.12.2019		Stav k 31.12.2018	
	Podiel na ZI v €	Podiel na ZI v %	Podiel na ZI v €	Podiel na ZI v %
Ing. Vladimír Korec	190 000,00	95,0	190 000,00	95,0
Ing. Ondrej Korec	10 000,00	5,0	10 000,00	5,0
S p o l u	200 000,00	100,0	200 000,00	100,0

Výška podielu spoločníkov na hlasovacích právach je zhodná s ich podielom na základnom imaní Spoločnosti.

b) orgány Spoločnosti (právnny stav platný od 1.1.2015):

ba) konatelia: Ing. Vladimír Korec, Ing. Ondrej Korec

bb) valné zhromaždenie: spoločníci podľa ods. 1.3. písm.a)

1.4. Údaje o organizačnej zložke v zahraničí

Spoločnosť nemá organizačnú zložku v zahraničí a ani neuvažuje v blízkej dobe s jej zriadením.

1.5. Nadobúdanie vlastných obchodných podielov a podielov materskej účtovnej jednotky

Spoločnosť v roku 2019 nenadobudla vlastné obchodné podiely ani akcie, podiely alebo dočasné listy v iných spoločnostiach a tieto nevlastnila ani pred rokom 2019.

1.6. Náklady na činnosť v oblasti výskumu a vývoja

Spoločnosť v roku 2019 realizovala dva projekty v rámci vývoja v oblasti technických vied, a to:

- projekt „Vývoj produktovej rady kogeneračných jednotiek na báze motorov RRBE pre veľké projekty ekologizácie teplární“, na ktorý v roku 2019 vynaložila náklady v sume 54 923 €,
- Projekt „Vývoj riadiaceho systému pre ostrovné riadenie Energocentra skleníka“, na ktorý v roku 2019 vynaložila náklady v sume 28 722 €.

Obidva projekty budú ukončené v roku 2020.

Náklady na vývoj v roku 2018 predstavovali čiastku 41 349 €.

1.7. Vplyv činnosti Spoločnosti na životné prostredie a na zamestnanosť

a) vplyv činnosti na životné prostredie

Spoločnosť má vypracovaný plán environmentálneho manažmentu a udelený certifikát ISO 14001 pre zabezpečenie znižovania dopadov činnosti na životné prostredie. Od roku 2010 sa zameriava na výskum a vývoj možností využívania alternatívnych palív pri výrobe elektrickej energie a tepla, čoho vrcholom bol projekt v hodnote takmer 1,6 milióna € zameraný hlavne na energetické využívanie odpadov.

Spoločnosť je už druhú dekádu dodávateľom zariadení pre kombinovanú vysokoúčinnú výrobu elektriny a tepla z obnoviteľných zdrojov energie čoho najvýznamnejším príkladom je zrealizovaný projekt „Ekologizácie spoločnosti Martinská teplárenská, a.s., Martin“, vďaka ktorému bolo možné od vykurovacej sezóny 2020/2021 úplne odstaviť v martinskej teplárni využívanie uhlia.

Zo strany štátneho dozoru životného prostredia neboli v roku 2019 Spoločnosti uložené žiadne sankcie.

b) informácie o zamestnanosti

Ukazovateľ	zamestnanci spolu		z toho vedúci zamestnanci	
	rok 2019	rok 2018	rok 2019	rok 2018
Priemerný počet zamestnancov	47	44	6	6
Osobné náklady celkom (v €)	1 130 341	1 206 243		
Čerpanie sociálneho fondu (v €)	5 682	5 914		

V roku 2020 Spoločnosť neuvažuje s výraznejšou zmenou v úrovni zamestnanosti.

1.8. Významné udalosti po dátume účtovnej závierky

Koncom roka 2019 sa prvýkrát objavili správy z Číny o koronavíruse. V prvých mesiacoch roku 2020 sa vírus rozšíril do celého sveta a jeho negatívny vplyv nadobudol veľké rozmery. V čase vyhotovenia tejto výročnej správy prijalo vedenie Spoločnosti, v nadväznosti na opatrenia Vlády Slovenskej republiky, viacero rozhodnutí vo vzťahu k zamestnancom a k obchodným partnerom.

Rozsah potenciálneho negatívneho vplyvu COVID 19 na finančnú situáciu Spoločnosti a jej schopnosť pokračovať nepretržite v činnosti a fungovať ako zdravý subjekt, nevie vedenie Spoločnosti t.č. spoľahlivo kvantifikovať vzhľadom na vývoj situácie, ktorý nedokáže objektívne predvídať. Počnú mesiacom apríl 2020 Spoločnosť zaznamenal pokles odbytu svojich výrobkov a služieb, ale nepredpokladáme, že potenciálne dopady COVID 19 na naše podnikateľské aktivity budú tak významné, že by ohrozili našu schopnosť pokračovať nepretržite v činnosti a fungovať ako zdravý podnikateľský subjekt.

Okrem hore uvedených udalostí, nenastali v Spoločnosti, od 1. januára 2020, do dňa vyhotovenia tejto výročnej správy za rok 2019, žiadne iné udalosti ktoré by mali významný vplyv na vykázaný stav majetku a záväzkov k 31. decembru 2019, na jej výsledky a na pokračovanie v činnosti.

II. Správa o podnikateľskej činnosti a o stave majetku za rok 2019

2.1. Vyhodnotenie naplnenia zámerov v roku 2019

Spoločnosť v roku 2019 mierne prekročila zámer v objeme **tržieb z predaja výrobkov a služieb**, pričom tieto dosiahli rekordnú úroveň – 23 674 tis. €.

Tržby Spoločnosti z jej hlavnej činnosti sú viac ako 7 – násobne vyššie, ako bola ich priemerná úroveň v troch predchádzajúcich rokoch vplyvom významných tržieb zo zákazky „Martinská teplárenská, a.s.“, ktoré za rok 2019 predstavujú objem 19 165 tis. €.

Tržby z ostatných zákaziek za rok 2019 dosiahli objem 4 509 tis. €, pričom ich úroveň nepriaznivo ovplyvnil presun sídla a výroby Spoločnosti v priebehu roku 2019 z Příbovic do novopostavených vlastných výrobných - prevádzkových priestorov v Rakovom.

Napriek tomu je výroba dosiahnutá za rok 2019 na ostatných zákazkách o 10% vyššia oproti roku 2017, čo svedčí o dobrom manažérskom zvládnutí tohto náročného presunu.

Ukazovateľ	Zámer 2019 (v tis. €)	Skutočnosť 2019 (v tis. €)
Tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb	23 500	23 674,4
Výsledok hospodárenia pred zdanením	550	420,5
Majetok celkom (netto)	24 600	33 389,1
z toho: pohľadávky	18 600	27 379,4
Záväzky celkom	23 100	31 939,1
Výdavky na obstaranie dlhodobého majetku	930	995,4

Nenaplnenie zámeru v **zisku pred zdanením** za rok 2019, ktorý je o 130 tis. € nižší ako bol zámer Spoločnosti, spôsobili vyššie externé náklady na zákazku „Martinská teplárenská, a.s.“, najmä náklady na prepravu technologických poddodávok a na poisťné súvisiace so zákazkou „Martinská teplárenská, a.s.“

Predpoklad objemu **celkového majetku** Spoločnosti bol v roku 2019 výrazne prekročený najmä vplyvom vyšších pohľadávok z obchodného styku, čo súvisí s termínovým posunom prác na zákazke „Martinská teplárenská, a.s.“.

Úroveň **celkových záväzkov** Spoločnosti je na konci roka 2019, z rovnakých dôvodov aké spôsobili nárast majetku, o 8,8 mi. € vyššia ako bol zámer Spoločnosti.

Výdavky na obstaranie dlhodobého majetku boli v roku 2019 mierne prekročené a rozhodujúcu položku v nich tvoria náklady na dokončenie výstavby prevádzkovej budovy v Rakovom – v objeme 893 tis. €.

Výsledku dosiahnuté v roku 2019, najmä v oblasti tržieb a zisku, sú z pohľadu doterajšej histórie Spoločnosti rekordné.

2.2. Obchodná politika Spoločnosti

Spoločnosť pokrýva viac ako 40% slovenského trhu v odbore výroby elektrických zdrojových agregátov (EZA) a kogeneračných jednotiek (KGJ) a svoje produkty exportuje nielen do okolitých štátov ako sú Poľsko, Maďarsko, Česká republika, Rakúsko a Ukrajina, ale aj do ďalších krajín Európy, Ázie a Afriky.

V tržbách Spoločnosti dlhodobo dominujú **tržby z predaja výrobkov**, ktoré v rokoch 2016 – 2018 tvorili 4/5 celkových tržieb z hlavnej činnosti.

Tržby za servis a za opravy v hodnotenom období dlhodobo absolútne rastú a za ostatné tri roky sa zvýšili o vyše 40%.

Štruktúra tržieb z hlavnej činnosti v rokoch 2016 – 2019

položka tržieb	rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019
z predaja výrobkov - KGJ	2 507 325	511 239	3 549 470	831 760
z predaja ostatných výrobkov	4 067 253	3 066 934	2 559 342	2 321 161
spolu tržby z predaja výrobkov	6 574 578	3 578 173	6 108 812	3 152 921
za servis a opravy KGJ	279 376	304 868	398 167	372 462
za ostatný servis o ostatné opravy	501 043	643 460	662 965	739 186
za inštalácie zariadení		0	594 882	10 603
<i>tržby zo zákazky „Martinská teplárenská, a.s.“</i>	<i>n</i>	<i>n</i>	<i>n</i>	<i>19 165 021</i>
za ostatné služby	43 727	18 793	114 867	234 182
spolu tržby z predaja služieb	824 146	967 121	1 770 880	20 521 454
Celkom tržby z hlavnej činnosti	824 146	4 545 294	7 879 691	23 674 375
<i>z toho: vývoz výrobkov a služieb</i>	<i>2 826 907</i>	<i>1 843 026</i>	<i>1 288 200</i>	<i>1 305 214</i>

Na zahraničných trhoch - **vývoz výrobkov a služieb**, Spoločnosť umiestnila v hodnotenom období 30% svojej produkcie, pričom v rokoch 2016 - 2017 bol export výraznejší, keď dosahoval okolo 40%. V ostatných dvoch rokoch sa Spoločnosť orientuje viac na tuzemský trh, na ktorom umiestnila takmer ¾ svojho odbytu.

2.3. Výnosy, náklady, výsledok hospodárenia a pridaná hodnota

a) výnosy a pridaná hodnota

Vzhľadom na výrobný charakter Spoločnosti, absolútnu úroveň jej výnosov významne ovplyvňuje, okrem tržieb z odbytu, aj tzv. „zmena stavu zásob vlastnej výroby“, teda účtovný stav rozpracovanej aj dokončenej výroby na začiatku a na konci roka.

Hodnotenie výkonnosti výrobnej spoločnosti preto objektívnejšie vyjadruje ukazovateľ „výroba“ a efektívnosť výkonnosti je vhodné merať najmä týmito ukazovateľmi:

- rentabilita výroby z pridanej hodnoty a
- rentabilita výroby z prevádzkového zisku.

S cieľom porovnateľnosti údajov v analýze vývoja výkonnosti a jej efektívnosti v hodnotenom období, sme pre účel tejto výročnej správy zrealizovali – redukovali, tržby Spoločnosti za rok 2019 o sumu **25 550 tis. €**. Táto suma predstavuje časť tržieb na zákazke „Martinská teplárenská, a.s.“ a v identickej sume sú v účtovných nákladoch Spoločnosti v roku 2019 zúčtované aj externé náklady na túto zákazku. Účtovná kvantifikácia tržieb v roku 2019 vyplýva z projektu bankového financovania predmetnej zákazky, ktorý o.i. indikoval aj zmluvné vzťahy medzi účastníkmi na tejto zákazke.

Vývoj výkonnosti a jej efektívnosti v rokoch 2016 - 2019

riad.	Ukazovateľ	2016	2017	2018	2019	Index 2019/2018
1.	Výroba celkom	5 877 014	4 560 293	8 625 612	22 196 030	257,3
	z toho: výroba zo zákazky „Martinská teplárenská, a.s.“ (z riadku 1.)	n	n	n	17 165 431	n
1a.	v tom: tržby za predaj výrobkov a služieb (z riadku 1.)	7 398 724	4 545 295	7 879 690	23 674 375	300,4
1b.	v tom: zmena stavu zásob vlastnej výroby (z riadku 1.)	-1 523 337	+14 081	+731 471	+479 378	65,5
PD	PRIDANÁ HODNOTA	1 240 023	1 260 958	1 775 879	2 012 286	113,3
	Rentabilita výroby z pridanej hodnoty (riadok PD : riadok 1.)	21,1	27,7	20,6	9,1	44,0
PZ	Prevádzkový zisk	283 526	227 891	442 871	548 713	123,9
	Rentabilita výroby z prevádzkového zisku (riadok PZ : riadok 1.)	4,8	5,0	5,1	2,5	49,0

Sortimentná štruktúra výrobných činností Spoločnosti nemá charakter sériovej výroby. Tvoria ju najmä samostatné technologické celky - zákazky na mieru klientov, sú významne rozdielnej hodnoty a ich výroba, príp. aj montáž, trvajú niekedy aj dlhšie ako je kalendárny rok.

Z hore uvedeného dôvodu vykazuje ročný objem výroby Spoločnosti v hodnotenom období významný rozptyl - od 4,6 mil. € v roku 2017 až po 22,2 mil. € v ostatnom roku.

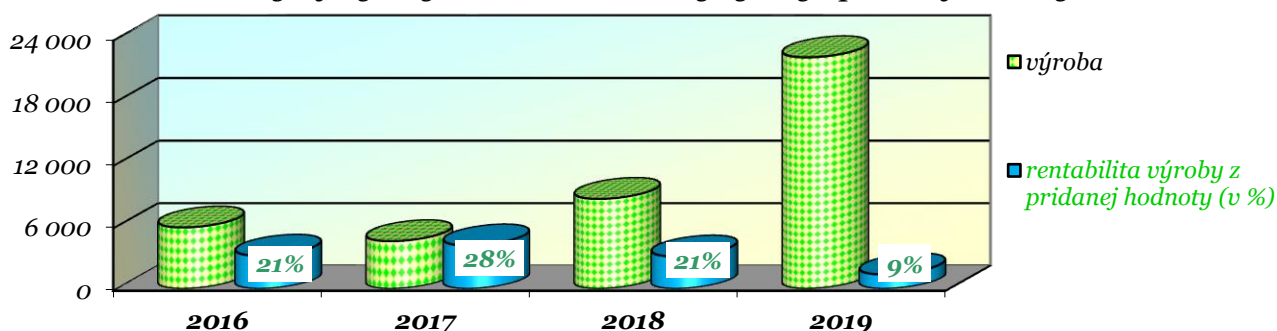
Tržby z predaja výrobkov a služieb dosiahli rekordnú úroveň vo výnimočnom roku 2019 - takmer 24 mil. €. V predchádzajúcich troch rokoch dosahovali prevádzkové tržby priemernú ročnú úroveň okolo **6,6 mil. €** a výkonnosť – **výroba**, predstavovala v rokoch 2016 – 2018 mierne nižší objem ako prevádzkové tržby - v priemere okolo **6,3 mil. € ročne**.

Napriek výraznému rozptylu výkonnosti v predchádzajúcich troch rokoch (2016 – 2018), bola relatívna efektívnosť výroby v uvedených rokoch vzácnne vyrovnaná a dosahovala 5,0 %.

Prevádzkový zisk dosiahnutý za rok 2019 je nominálne najvyšší, ale v relácii k prevádzkovým výkonom (**rentabilita výroby z prevádzkového zisku**) je efektívnosť výroby v rámci hodnoteného obdobia v roku 2019 najskromnejšia: 2,5 %. Príčinou nízkej rentability výroby v roku 2019 sú najmä vysoké náklady na technologickú kooperáciu pri zákazke „Martinská teplárenská, a.s.“

Rentabilita výroby z prevádzkového zisku dosahovaná v rokoch 2016 – 2018 (okolo 5,0 %) bola dostatočná pre investičný rozvoj Spoločnosti a do roku 2017 aj pre udržanie úrovne jej celkovej zadlženosti (53,1%). Rentabilita výroby nepoklesla ani v roku 2018, ale úverové financovanie výrazného investičného rozvoja úroveň zadlženosti od roku 2018 výrazne zhoršilo.

Vývoj výroby (v tis. €) a rentability výroby z pridanej hodnoty (v %)

Pridaná hodnota, ako rozhodujúci zdroj prevádzkového zisku, dlhodobo pozitívne absolútne rastie. Efektívnosť výroby, meraná **rentabilitou výroby z pridanej hodnoty**, bola v rokoch 2016 a 2018 rovnaká a dosahovala **21%**. Rekordná rentabilita (**28%**) bola dosiahnutá v roku 2017 a to napriek absolútne najnižšej úrovni výroby v uvedenom roku. Podmienkou úspechu roku 2017 bola najnižšia náročnosť výroby na priamy materiál a na poddodávky na zákazky. Výrazný pokles rentability výroby z pridanej hodnoty **v roku 2019** - na úroveň **iba 9,1%**, je naopak, spôsobený vysokou náročnosťou zákazky „Martinská teplárenská, a.s.“ na priamy materiál a na nakupované poddodávky. Z analýzy efektívnosti zákaziek - rentability výroby z pridanej hodnoty v roku 2019 je zrejme, že:

- rentabilita **zákazky „Martinská teplárenská, a.s.“** z pridanej hodnoty dosiahla **iba 5,5%**,
- rentabilita **ostatných zákaziek** sa aj v roku 2019 udržala na úrovni dosahovanej v rokoch 2016 a 2018 a predstavuje dostatočných **21,3 %**.

b) prevádzkové náklady a ich rentabilita

Rozhodujúcu položku prevádzkových nákladov na výrobu predstavujú **náklady na spotrebu materiálu a na energie**, ktoré dlhodobo tvoria 2/3 všetkých prevádzkových nákladov Spoločnosti. Odlišná je štruktúra prevádzkových nákladov v roku 2019, v ktorom dominujú **náklady na nakupované služby** (vyše 68% nákladov), čo súvisí s realizáciou zákazky „Martinská teplárenská, a.s.“, ktorá je náročná na externé poddodávky charakteru služieb.

V **nákladoch na materiál** tvorí rozhodujúcu položku (okolo 97%) **priamy materiál** použitý na **externé zákazky** a na servis KGJ a EZA.

Spotreba režijného materiálu, bez materiálu na vývojové projekty, dlhodobo rastie. V rokoch 2016 - 2017 predstavovala okolo 72 tis. € ročne, v roku 2018 narástla na 90 tis. € a v roku 2019 dosiahla spotreba režijného materiálu objem **136 tis. €**.

Nárast nákladov na spotrebu režijného materiálu v roku 2019 súvisí najmä s vybavením priestorov nového sídla Spoločnosti nábytkom v tzv. podlimitných cenách (spolu v sume 29 tis. €) a doplnením výpočtovej techniky.

V **nakupovaných službách** výrazne prevládajú priame náklady na externé poddodávky – „**služby výrobnéj povahy a prepravné** pri odbyte výrobkov“ (vyše 60%), pričom ich nominálna úroveň je závislá od objemu výroby. Hodnotenie vývoja absolútnej výšky nákladov na služby výrobnéj povahy (na externé poddodávky) nemá analytickú hodnotu. V ďalšej časti výročnej správy bude preto analyzovaný relatívny vývoj týchto nákladov - v relácii k objemu výroby v jednotlivých rokoch hodnoteného obdobia.

Režijné nakupované služby, ktoré tvoria najmä náklady na opravy majetku, cestovné, nájomné a ostatné režijné služby, rastú iba mierne a v ostatných troch rokoch dosahujú objem v priemere okolo **307 tis. € ročne**.

Vývoj prevádzkových nákladov a ich rentability v rokoch 2016 – 2019 (v €)

Položka		2016	2017	2018	2019	Index 2019/2018
1.	Spotreba materiálu a energie	3 818 722	2 651 102	5 695 077	5 374 697	94,4
1a.	v tom: priamy materiál na zákazky	3 607 304	2 568 660	5 561 838	5 221 525	93,9
2.	Nakupované služby spolu	818 269	648 233	1 154 657	14 809 047	n
2a.	v tom: služby výrobnéj povahy a prepravné	494 064	365 836	843 916	14 480 235	1715,8
VSp	Výrobná spotreba priama spolu absolútne (r.1a. + r.2a.)	4 101 367	2 934 497	6 405 754	19 701 759	307,6
Náročnosť výroby na náklady priamej výrobnej spotreby v % (r.VSp : r.V.)		69,8%	64,3%	74,3%	88,8%	119,5
3.	Osobné náklady celkom	796 180	945 451	1 130 341	1 206 243	106,7
Náročnosť výroby na osobné náklady v % (r.3. : r.V.)		13,5%	20,7%	13,1%	5,4%	41,5
4.	Odpisy dlhodobého hmotného a nehmotného majetku	151 693	77 364	275 096	321 648	116,9
4a.	aktivácia odpisov z majetku s dotáciou	15 566	15 568	97 200	97 200	100,0
5.	odpisy dlhodobého majetku netto (r.4. - r.4a.)	136 127	61 796	177 896	224 448	126,2
6.	Dane a poplatky	6 193	4 055	4 875	5 014	102,9
7.	Náklady na poistenie majetku	17 997	21 765	19 896	27 868	140,1
PNc.	Prevádzkové náklady celkom (r1. + r2. + r3. + r5. + r6. + r7.)	5 593 488	4 332 402	8 182 742	21 647 317	264,5
VSr	v tom: režijná výrobná spotreba	535 624	364 838	443 980	481 985	108,6
V.	Výroba	5 877 014	4 560 293	8 625 612	22 196 030	257,3
PZ	Prevádzkový zisk (r.V. - r.PNc.)	283 526	227 891	442 870	548 713	123,9
Rentabilita celkových prevádzkových nákladov z prevádzkového zisku v % (r.PZ : r.PNc.)		5,1%	5,3%	5,4%	2,5%	46,8

Náročnosť výroby na priamy materiál a na nakupované poddodávky, v ekonomickej terminológii pomenovaný ako tzv. **priama výrobná spotreba**, dosahovala v rokoch 2016 – 2017 relatívnu úroveň 67%, čo v prakticky znamená, že na 1 000 výroby Spoločnosť potrebovala **670 €** nákladov na priamu výrobnú spotrebu.

V roku 2018 sa náročnosť výroby na priamu výrobnú spotrebu zvyšuje o vyše 7% a v roku 2019 dosiahla **takmer 89%**. Tento nárast nákladovosti v roku 2019 spôsobila výhradne štruktúra nákladov na nosnej zákazke – na zákazke „Martinská teplárenská, a.s.“, na ktorej bola náročnosť výkonov na náklady priamej výrobnéj spotreby **takmer 95%-ná**.

Osobné náklady tvorili v rokoch 2016 – 2018 v priemere 16% celkových prevádzkových nákladov. V roku 2019 je to iba 5,6 % a to z dôvodu 3,6 - násobného absolútneho nárastu celkových prevádzkových nákladov vplyvom zákazky „Martinská teplárenská, a.s.“

Racionálnejšie sa preto javí hodnotenie vývoja osobných nákladov v rokoch 2016 – 2019 v ich absolútnej nominálnej hodnote a vo vzťahu k vytvorenej pridanej hodnote.

Osobné náklady sa za ostatné tri roky zvýšili **o 52 %**, čo predstavuje absolútne vyššie osobné náklady v roku 2019, v porovnaní s rokom 2016, **o 410 tis. €**, pričom:

- takmer **2/3 nárastu** osobných nákladov vyvolalo postupne **zvyšovanie počtu zamestnancov** – z priemernej počtu 35 zamestnancov v roku 2016 na priemerný počet 47 zamestnancov v roku 2019, čo je nárast zamestnanosti o viac ako 1/3,
- postupný **nárast priemerného zárobku** sa na zvýšení osobných nákladov Spoločnosti oproti roku 2016 podieľal 1/3 - ou, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje zvýšenie osobných nákladov za ostatné tri roky **o 139 tis. €**.

Priemerný bttto zárobok sa za ostatné tri roky zvýšil o necelých 14 % a za rok 2019 je takmer **o 1/3 vyšší, ako je priemerný zárobok** dosiahnutý v roku 2019 **v odvetví priemyslu Slovenskej republiky**. To preukazuje dostatočnú starostlivosť vedenia Spoločnosti venovanú stabilizácii zamestnancov.

Vývoj efektívnosti osobných nákladov, ktorú je najvhodnejšie hodnotiť **produktivitou osobných nákladov z pridanej hodnoty**, je priaznivý. Napriek každoročnému absolútnemu rastu osobných nákladov, sa produktivita osobných nákladov zvyšuje a v roku 2019 je v porovnaní s rokom 2016 vyššia o 7,1 %.

Základná štruktúra mzdových nákladov podľa kategórií je za rok 2019 nasledovná:

- výrobní robotníci: 48 %,
- technici: 32 %,
- správa Spoločnosti: 20 %.

Odpisy dlhodobého hmotného a nehmotného majetku vytvára v hodnotenom období najmä odpisovanie dlhodobého nehmotného majetku - „Úžitkového vzoru“, vyvinutého vlastnou činnosťou Spoločnosti a zaradeného do užívania na konci roka 2015. Odpisy „Úžitkového vzoru“ sú v rámci odpisov neobežného majetku od roku 2018 dominantné a tvoria takmer **viac ako 60%** celkových „brutto“ odpisov za hodnotené obdobie.

Vývoj odpisov hmotného a nehmotného majetku v rokoch 2016 – 2019

	2016	2017	2018	2019	Index 2019/2017
Odpisy majetku celkom bttto	151 693	77 364	275 096	321 648	415,8
z toho: odpisy „Úžitkového vzoru“	34 592	34 596	216 000	216 000	624,4
z toho: odpisy ostatného DM	117 101	42 768	59 096	105 648	247,0
Aktivácia odpisov DM s dotáciou	15 566	15 568	97 200	97 200	624,4
Odpisy majetku celkom netto	136 127	61 796	177 896	224 448	363,2

Rozdiel nominálne najnižšej sumy celkových bttto odpisov - **77 tis.€ v roku 2016** a nominálne najvyšších odpisov - v sume 322 € v roku 2019, je **viac ako 4 – násobný** a bol spôsobený:

- zmenou doby odpisovania „Úžitkového vzoru“ z úrovne 20 rokov v rokoch 2016 - 2017 na 6 rokov **od roku 2018**, čím došlo od roku 2018 k zvýšeniu odpisov **o 181 tis. € ročne**,
- zaradením prevádzkovej budovy a technológie v novom sídle v Rakovom do užívania v roku 2019, čo spôsobilo v roku 2019 medziročný nárast bttto odpisov **o 47 tis. €**.

Pre účely hodnotenia rentability celkových prevádzkových nákladov, ktorých súčasťou sú aj odpisy majetku, sme účtovné (brutto) odpisy, ako náklady, redukovali o sumu relevantných účtovných výnosov, ktoré vznikajú z postupného zúčtovania dotácie poskytnutej na obstaranie dlhodobého majetku. V hore uvedenej tabuľke sú tieto výnosy pomenované ako „Aktivácia odpisom DM s dotáciou.“

Odpisy majetku dlhodobo tvoria **iba 2,5 % celkových prevádzkových nákladov**, ale ich výška má v hodnotenom období významný vplyv na úroveň prevádzkového zisku. Prevádzkový zisk v hodnotenom období dosahuje v priemere 370 tis. € ročne a priemerné „netto“ odpisy sú v sume 150 tis. € ročne, čo predstavuje až **40% sumy prevádzkového zisku**. Výrazný, vyše 50%-ný **pokles odpisov v rokoch 2017 a 2018** je následkom obmedzení investícií do technológie, ktoré v rokoch 2016 – 2018 predstavovali spolu iba skromných 123 tis. €, pričom odpisy technológie boli za uvedené roky výrazne vyššie - v sume 172 tis. €. Výsledkom obmedzenia obnovy technológie v rokoch 2016-2018 bola jej **viac ako 90%-ná opotrebovanosť** na konci roka 2018. Tá sa investíciami v roku 2019 pozitívne znížila na 71%.

Rentabilita prevádzkových nákladov z prevádzkového zisku, ako ukazovateľ efektívnosti vynakladaných nákladov, je analogická k rentabilite výroby z prevádzkového zisku, **v rokoch 2016 – 2018** bola stabilná a dosahovala priemernú úroveň **5,3 %**.

Rentabilita prevádzkových nákladov dosiahnutá v roku 2019 nie je ani na polovičnej úrovni rokov 2016 – 2018, keď dosahuje iba **2,4 %**. Pre tvorbu vlastných zdrojov Spoločnosti, ktorými je popri odpisoch majetku najmä zisk, je podstatnejšie, že absolútna "masa" prevádzkového zisku dosiahnutá za rok 2019 - v objeme 549 tis. €, je **o vyše 72% vyššia**, ako bola priemerná úroveň prevádzkového zisku v rokoch 2016 – 2018.

c) zisk a jeho štruktúra

Rozhodujúcim zdrojom tvorby zisku Spoločnosti, ktorej hlavnú činnosť predstavuje výroba, logicky tvorí **prevádzkový zisk**. Nominálna úroveň prevádzkového zisku za príslušný rok je najviac závislá od nominálnej úrovne výroby v tom roku. Závislosť prevádzkového zisku od úrovne výroby potvrdzuje objektívna skutočnosť, keď:

- absolútna úroveň** prevádzkového zisku v rokoch 2016 – 2018 **kolísala so 194%-ným rozptylom** - od 228 tis. € v roku 2017 po 443 tis. € v roku 2018, ale
- relatívna úroveň** prevádzkového zisku – **rentabilita** výroby z prevádzkového zisku, **predstavovala takmer konštantu** - od 4,8% v roku 2016 po 5,1 % v roku 2018.

V roku 2017, v ktorom bola výroba nominálne najnižšia a medziročne poklesla takmer o ¼, bol aj prevádzkový zisk nominálne najnižší. Relatívna úroveň prevádzkového zisku – rentabilita výroby z prevádzkového zisku, medziročne však nepoklesla, ale mierne narástla. V ziskovo najskromnejšom roku 2017 bol negatívny dopad na zisk z dôvodu výrazného poklesu výroby (medziročne o 1 317 tis. €) a z absolútneho nárastu osobných nákladov (medziročne o 158 tis. €) dostatočne kompenzovaný úsporami na priamej výrobnéj spotrebe (priamy materiál a poddodávky na zákazky) a pomohol aj pokles „netto“ odpisov – o 74 tis. €.

Mimoprevádzkové vplyvy, ktoré upravujú prevádzkový zisk na zisk z hospodárskej činnosti, sú za hodnotené obdobie nevýznamné a odčerpali iba **4,3% prevádzkového zisku**.

Za hodnotené obdobie predstavujú mimoprevádzkové vplyvy celkový **negatívny dopad** na prevádzkový zisk v sume **64 tis. €** a sú súčtom týchto ziskových a stratových položiek:

- **zisku** z predaja materiálu a dlhodobého majetku **v sume 96 tis. €,**
- **straty** z tvorby a zo zúčtovanie opravných položiek k pohľadávkam a z ich odpisu, spolu **v sume 186 tis. €,**
- **zisku** zo salda ostatných výnosov a ostatných nákladov na hospod. činnosť **v sume 26 tis. €.**

Negatívny mimoprevádzkový vplyv na tvorbu zisku v rokoch 2018 – 2019 spôsobil najmä **odpis nevymožiteľných pohľadávok** v uvedených rokoch - spolu **v sume 170 tis. €**.

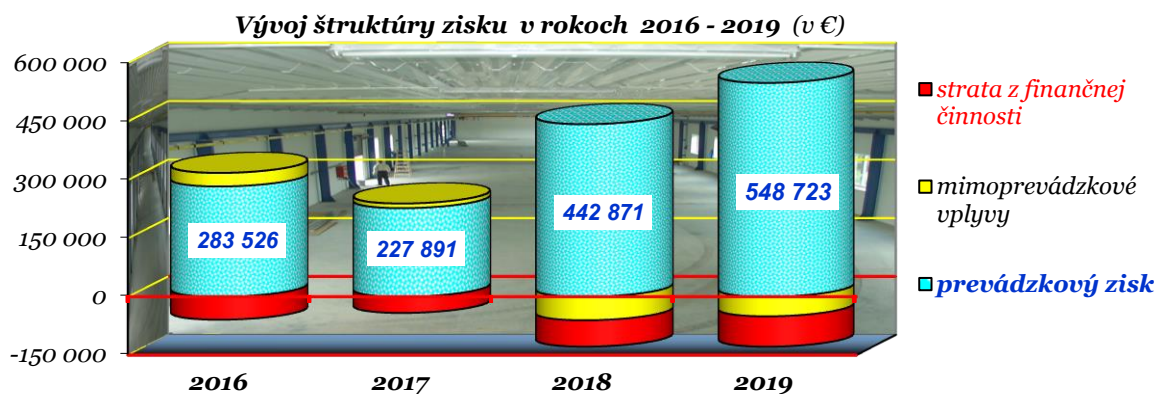
Strata z finančnej činnosti sa vplyvom poklesu úverových zdrojov v rokoch 2016 – 2017 pozitívne znižovala, ale nárast úrokov súvisiaci s investičným úverom v roku 2018 na výstavbu sídla Spoločnosti v Rakovom tento pozitívny trend od roku 2018 zastavil.

Okrem nárastu úrokov sa od roku 2018 výrazne zvýšili ostatné finančné náklady najmä v súvislosti s poistením pohľadávok a s poistením všeobecnej zodpovednosti Spoločnosti za škodu pri realizácii zákaziek, tzv. „**finančné poistné**.“ Náklady na finančné poistné sú od roku 2018 nominálne **vyššie ako sú úroky z úverov**. Za **rok 2019** predstavuje finančné poistné takmer **39 tis. €,** pričom v rokoch 2016 – 2017 to bolo iba príjemných 6,6 tis. €.

Štruktúra zisku v rokoch 2016 – 2019 (v €)

Položka	2016	2017	2018	2019	Index 2019/2018
1. prevádzkový zisk	283 526	227 891	442 870	548 713	123,9
2. mimoprevádzkové vplyvy	34 588	11 811	-60 239	-50 152	83,3
3. zisk z hospod. činnosti (r.1. + r.2.)	318 114	239 702	382 631	498 561	130,3
4. strata z finančnej činnosti	-58 868	-41 462	-67 840	-78 051	115,1
5. zisk celkom pred zdanením (r.3. + r.4.)	259 246	198 240	314 791	420 510	133,6
6. Daň z príjmu	50 406	45 795	64 121	56 493	88,1
ZISK po zdanení (r.5. - r.6.)	208 840	152 445	250 670	364 017	145,2

Celková **suma splatnej dane z príjmu** za hodnotené obdobie – spolu 254 tis. €, predstavuje **21,3 %-nú sadzbu dane**, čo prezentuje nevýznamnú úroveň salda položiek upravujúcich zisk pred zdanením na základ dane z príjmov.

Prevádzkový zisk dosiahnutý za rok 2019 je v rámci hodnoteného obdobia výrazne absolútne najvyšší a to aj napriek polovičnej rentabilite výroby z prevádzkového zisku v uvedenom roku (iba 2,5%). Prevádzkový zisk dosiahnutý za rok 2019 je zároveň aj absolútne vyšší ako súčet prevádzkových ziskov za roky 2016 a 2017 spolu, v ktorých bola rentabilita výroby 2 – násobne vyššia.

Na prvý pohľad ekonomicky nelogický vývoj vysvetľuje **vysoký objem výroby** v roku 2019, ktorý je **viac ako 2 – násobne vyšší** ako súčet výroby za roky 2016 a 2017. Rekordná výroba roku 2019 vytvorila predpoklady pre rekordný prevádzkový zisk za rok 2019.

Úroveň prevádzkových ziskov dosiahnutých v rokoch 2018 – 2019 umožnila o.i. zúčtovať v uvedených rokoch aj **odpis nevymožiteľných pohľadávok** v sume **170 tis. €**.

Strata z finančnej činnosti od roku 2018 rastie a odčerpala za ostatné štyri roky takmer 1/6 prevádzkového zisku Spoločnosti (absolútne 246 tis. €), čo prezentuje vysokú závislosť Spoločnosti na úrokovaných cudzích zdrojoch financovania, najmä na bankových úveroch.

2.4. Štruktúra majetku a kapitálu

Absolútny objem obežného majetku výrobné - obchodnej spoločnosti (zásoby a pohľadávky) je všeobecne najviac závislý od úrovne jej výkonnosti (výroby, resp. odbytu), čo potvrdzuje aj vývoj obežného majetku Spoločnosti v hodnotenom období.

Úroveň neobežného majetku (pozemky, budov, stavby a technológia) určuje najmä intenzita investičného rozvoja spoločnosti.

a) majetok a jeho štruktúra

Viac ako 2,5 – násobné medziročné zvýšenie výroby v roku 2019 spôsobilo enormný – takmer 6-násobný **nárast celkového majetku**, pričom pohľadávky z obchodného styku sa medziročne zvýšili o vyše 25 mil. €. Neobežný majetok v zostatkovej účtovnej hodnote vzrástol v roku 2019 o 674 tis. € najmä v súvislosti s dokončením nového sídla v Rakovom a s doplnením technológie.

Vo vývoji majetku sú v ostatných štyroch rokoch zreteľné tieto tendencie:

- celková (účtovná netto) hodnota majetku** narástla z úrovne 2,6 mil. € v roku 2016 na úroveň **33,3 mil. € v roku 2019**, čo už od roku 2018 výrazne zvyšuje nároky Spoločnosti na potrebu kapitálu na financovanie tohto nárastu majetku,
- účtovná zostatková **hodnota neobežného majetku** sa výrazne zvýšila najmä od roku 2018, v ktorom Spoločnosť zahájila výstavbu nového sídla v Rakovom. Prírastky nových, najmä stavebných investícií, predstavovali za roky 2016 – 2019 objem **2 851 tis. €**, ale odpisy za uvedené roky, ktoré znížili účtovnú hodnotu neobežného majetku, dosiahli iba 826 tis. €, čo spôsobilo, že za 3 roky sa zvýšila účtovná hodnota neobežného majetku **viac ako 3 – násobne** a absolútne o viac ako o 2 mil. €,
- účtovná hodnota **obežného majetku** sa výraznejšie zvýšila **od roku 2018 - takmer 2 – násobne**, keď sa v roku 2018 medziročne takmer 2 – násobne zvýšil aj objem výroby

Neobežný majetok narástol už v roku 2017 kúpou pozemku v Rakove, doplnením technológie a softvéru (spolu v objeme 311 tis. €), ale intenzívny investičný rozvoj nastáva až v roku 2018 po rozhodnutí vybudovať vlastné sídlo Spoločnosti v Rakovom.

Za roky 2018 – 2019 Spoločnosť investovala do výstavby nového sídla a do doplnenia technológie prostriedky v celkovom objeme **2 472 tis. €**, v tomto členení:

- na obstaranie ďalších pozemkov v Rakovom v sume 102 tis. €,
- na výstavbu výrobné – prevádzkovej budovy v Rakovom a jej vybavenie v sume 2 062 tis. €,
- na obnovu a doplnenie technológie v sume 308 tis. €.

Dlhodobé cudzie zdroje, ktoré Spoločnosť získala v rokoch 2018 – 2019 na financovanie investičných výdavkov (dlhodobý bankový úver, znížený o jeho splátky a dlhodobý záväzok na kúpu pozemku, znížený o jeho splátky) predstavujú spolu zdroje v objeme **1 156 tis. €**.

Vlastné zdroje – netto odpisy DM a zisky po zdanení vytvorené v rokoch 2018 – 2019, doplnili kapitál použiteľný na investičný rozvoj v rokoch 2018 – 2019 o sumu **1 027 tis. €** - na celkovú sumu zdrojov v objeme 2 183 tis. €.

Záporný rozdiel v bilancii celkových zdrojov financovania investičného rozvoja (2 183 tis. €) a investičných výdavkov (2 472 tis. €) a **zvýšil** za ostatné dva roky **podkapitalizovanie dlhodobého majetku o 316 tis. €** a o rovnakú sumu **zvýšil jej prevádzkovú zadlženosť**.

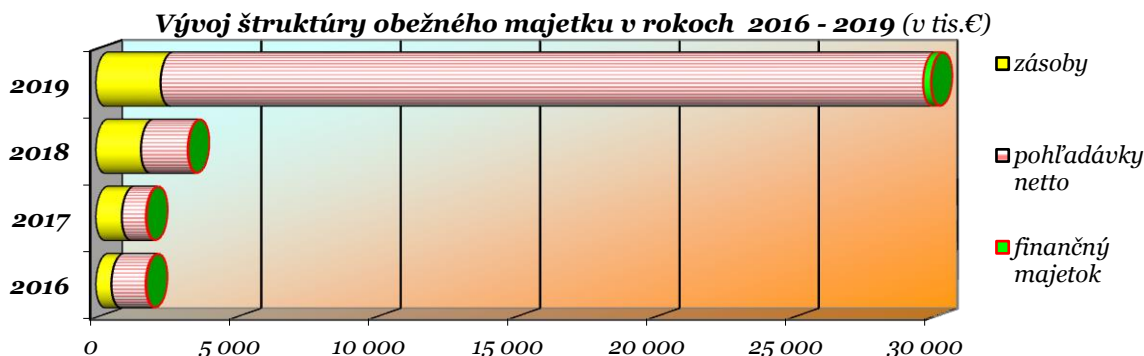
Objem **obežného majetku** (zásoby, pohľadávky a finančný majetok) bol v rokoch 2016 – 2017 vzácnne stabilný. K výraznému nárastu obežného majetku dochádza od roku 2018 vplyvom vyššej výroby (medziročný nárast o 89%).

Stavy zásob aj stavy obchodných pohľadávok sa v roku 2018 zvýšili analogicky k zvýšeniu výroby v roku 2018.

Viac ako 2,5 – násobné medziročné zvýšenie výroby v roku 2019 logicky spôsobilo **nárast obežného majetku**, ale tento nárast bol enormný - o **819%**, pričom pohľadávky z obchodného styku sa medziročne zvýšili vyše 16 – násobne.

Nárast stavu obchodných pohľadávok v roku 2019 na koncoročnú úroveň 27 110 tis. € bol spôsobený výhradne osobitným spôsobom zmluvne dohodnutého financovania zákazky „Martinská teplárenská, a.s.“.

Celkové obchodné pohľadávky z tejto zákazky, vrátane nezúčtovaných poskytnutých preddavkov, predstavujú na konci roka 2019 objem **25 853 tis. €**, čo tvorí vyše 95% všetkých obchodných pohľadávok Spoločnosti. V rámci tejto sumy predstavujú pohľadávky zo zádržného z vystavených faktúr na zákazke „Martinská teplárenská, a.s.“, splatné od roku 2021, vykázané v účtovnej závierke ako dlhodobé pohľadávky, sumu 2 272 tis. €.

Obežný majetok tvoril do roku 2018 takmer 2/3 všetkých aktív Spoločnosti, čo predstavuje štandardný stav v štruktúre aktív vo výrobne – obchodnej spoločnosti.

V štruktúre **obežného majetku**, ktorý v roku 2019 narástol viac ako 9 – násobne, došlo v roku 2019, okrem nárastu obchodných pohľadávok, ktoré boli analyzované v predchádzajúcom odseku, k týmto zmenám:

- celkové **zásoby** sa medziročne zvýšili o **vyše 40%**, pričom narástli najmä zásoby hotových výrobkov na sklade z dôvodu posunu dodávky zo strany odberateľov výrobkov. Všetky výrobky skladované k 31.12.2019 boli expedované do konca júla 2020. Zásoby materiálu na sklade sú na konci roka vyššie o 31%, ale predstavujú technologický normatív na štandardných 2,5 mesiacov výroby.
- celkové **pohľadávky** vrástli v roku 2019 o výrazných **25 701 tis. €**, pričom krátkodobé obchodné pohľadávky z ostatných zákaziek (mimo zákazky „Martinská teplárenská, a.s.“) sa v roku 2019 mierne znížili - o 247 tis. €, čo je pri poklese odbytu obvyklý vývoj.
 - v stave pohľadávok na konci roka 2019 je aj **daňová pohľadávka** Spoločnosti z nadmerného odpočtu DPH v sume **228 tis. €**.
- finančný majetok** sa v roku 2019 dostal historicky na vyššiu ako 5 miestnu hodnotu a predstavoval **734 tis. €**. Napriek tomu nie je objem finančného majetku dostatočný na dosiahnutie doporučenej úrovne okamžitej likvidity.

Pohľadávky z obchodného styku tvoria dlhodobo rozhodujúcu časť všetkých obežných aktív Spoločnosti. V rokoch 2016 – 2018 tento podiel predstavoval okolo 55% všetkých obežných aktív, ale v roku 2019, z dôvodov pomenovaných v predchádzajúcich odsekoch, je to až 94%.

Platobná kondícia odberateľov Spoločnosti je t.č. dobrá a **priemerná doba splatnosti obchodných pohľadávok** dosahovala do roku 2018 štandardných **62 dní**.

Vytvorená **opravná položka** kohrozeným pohľadávkam predstavuje na konci roka 2019 nevýznamnú sumu - **13,8 tis. €**, čo je objem rovný necelému 1 - dňovému odbytu Spoločnosti.

Odpis nevymožiteľných obchodných **pohľadávok** za ostatné dva roky – v sume **170 tis. €**, predstavuje síce iba 6 – dňovú fakturáciu tržieb, ale súčasne je suma tohto odpisu pohľadávok vyššia ako čistý zisk dosiahnutý za rok 2017.

b) štruktúra kapitálu

V kontexte výrazného nárastu majetku v roku 2019, ktorý bol analyzovaný v predchádzajúcej časti, sa v roku 2019 zásadne zmenila aj štruktúra kapitálu, v ktorom výrazne narástli cudzie zdroje financovania Spoločnosti, pričom:

a) úroveň **vlastného imania** sa medziročne absolútne zvýšila o zisk dosiahnutý za rok 2019. Na konci roka 2019 predstavuje vlastné imanie **iba 4,1%** celkového kapitálu Spoločnosti, čo nie je úroveň doporučená v rámci zásad finančného riadenia obchodných spoločností. Doporučený limit predpokladá najmenej 35 % vlastných zdrojov financovania.

b) významne – viac ako 7 - **násobne**, sa v roku 2019 zvýšil objem cudzieho kapitálu - **celkové záväzky**, keď ich absolútny medziročný nárast predstavuje sumu **27 540 tis. €**.

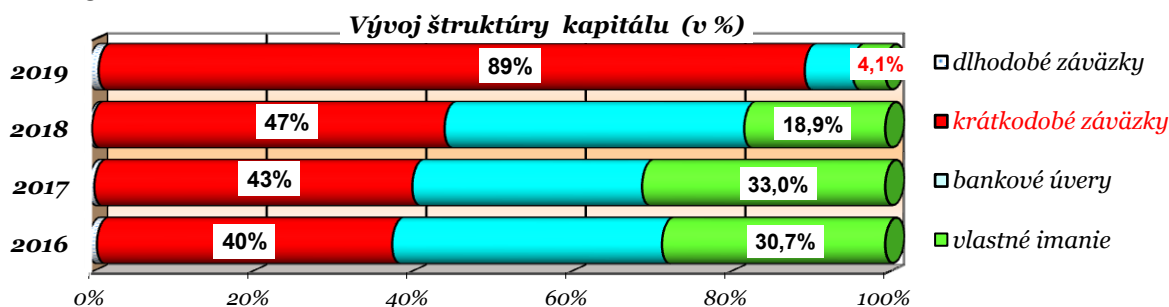
Celkové záväzky súvisiace so zákazkou „Martinská teplárenská, a.s.“ sú na konci roka 2019 v objeme 25 848 tis. €, čo predstavuje vyše **82% všetkých** reálnych **dlhov** Spoločnosti. Na úhradu záväzkov z tejto zákazky disponuje Spoločnosť na konci roka 2019 dostatočným objemom obežných aktív - relevantných obchodných pohľadávok.

Celkové záväzky súvisiace so ostatnými zákazkami sa v roku 2019 **mierne znížili – o 7%**, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje pokles dlhov o **308 tis. €**.

V štruktúre záväzkov súvisiacich s ostatnými zákazkami nastali v roku 2019 tieto zmeny:

- krátkodobé záväzky z obchodného styku poklesli o 179 tis. €,
- ostatné krátkodobé záväzky a rezervy sú nižšie o 103 tis. €,
- bankové úvery sa mierne znížili - o 95 tis. € (o 5,4%),
- dlhodobé záväzky sa zvýšili o 66 tis. €, najmä v súvislosti s kúpou pozemku v roku 2019.

c) **časové rozlíšenie pasív**, ako zdroj krytia majetku, tvorí najmä zostatok nerozpusteného nenávratného finančného príspevku na nadobudnutie „Úžitkového vzoru“, ktorý bol Spoločnosti priznaný v roku 2015 vo výške 45% nákladov na jeho zhotovenie. Príspevok je od roku 2015 rozpúšťaný v prospech výnosov ako kompenzácia odpisov „Úžitkového vzoru“. Z pohľadu štruktúry kapitálu predstavuje nenávratný finančný príspevok (dotácia) tzv. „hybridný“ kapitál, ktorý nebude potrebné efektívne uhradiť, a preto **nemá charakter cudzieho kapitálu**. Naopak, jeho postupné „umorovanie“ v prospech výnosov kompenzovalo v rokoch 2016 – 2019 nákladovú položku odpisov dlhodobého nehmotného majetku v celkovej sume významných 311 tis. €, čím exaktne prispelo k tvorbe prevádzkového zisku. Z uvedených dôvodov budeme tento zdroj, pri hodnotení vývoja zadlženosti, posudzovať **ako nulitný**.

V štruktúre kapitálu bol v rokoch 2016 – 2019 zaznamenaný tento vývoj:

- **Vlastný kapitál** (vlastné imanie), ktoré je tvorené najmä z vkladov spoločníkov, z čistého zisku za bežný rok a z nerozdelených ziskov minulých rokov, sa každoročne zvyšuje a **za ostatné tri roky sa zvýšilo o 596 tis. €**. Nárast celkových záväzkov Spoločnosti je však v ostatných troch rokoch výrazne progresívnejší a preto sa podiel vlastného imania na celkovom kapitáli znižuje. V roku 2014 tvoril vlastný kapitál sľubných 33% celkového kapitálu, ale od roku 2018 sa finančná samostatnosť Spoločnosti začala významne znižovať – až na skromných **4,1% na konci roka 2019**.

- **dlhodobé záväzky**, ako „mäkší“ cudzí kapitál, predstavovali do roku 2018 najmä nevýznamné sumy záväzkov z leasingových zmlúv (v priemere okolo 24 tis. €). V roku 2019 sa dlhodobé záväzky zvýšili na sumu **432 tis. €** a prevládajú v nich záväzky z obchodného styku splatné v roku 2020 (v sume 341 tis. €).
- **krátkodobé záväzky** dosahovali v rokoch 2016 – 2017 priemernú úroveň **1 000 tis. €** a prevládali v nich krátkodobé záväzky voči dodávateľom – takmer 80%, čo je štandardné. V roku 2018, v ktorom bola zahájená výstavba nového sídla v Rakovom, sa krátkodobé záväzky zvýšili **2,5 – násobne**, pričom sa súčasne, takmer 4-násobne, zvýšila aj úverová zadlženosť Spoločnosti.
Na konci roka 2019 predstavujú krátkodobé záväzky rekordných **29 625 tis. €**, pričom 92% týchto záväzkov priamo súvisí so zákazkou „Martinská teplárenská, a.s.“
Krátkodobé záväzky z ostatných zákaziek sú na konci roka 2019 o 292 tis. € nižšie ako pred rokom a na ich zníženie sa použili zdroje získané zo zníženia obchodných pohľadávok. Priemerná doba splatnosti záväzkov voči dodávateľom predstavovala v rokoch 2016 – 2018 štandardných 52 dní, ale v roku 2019 je to až 121 dní.
- **bankové úvery**, po miernom poklese v roku 2017, sa od roku 2018, vplyvom úverového financovania výstavby nového sídla v Rakovom, výrazne, **takmer 4 – násobne** zvýšili. Na konci roka 2018 banka vlastnila 40% všetkých dlhov Spoločnosti, čo predstavuje výraznú úverovú závislosť. Koefficient úrokového krytia v ostatných dvoch rokoch však dosahuje úroveň vyše 12 a je dlhodobo bezpečne nad doporučenou hodnotou.
Súčasťou bankových úverov je aj **kontokorentný úver**, ktorý sa každoročne obnovuje a efektívne sa prakticky nespláca. Preto sme ho pre účely výpočtu likvidity a čistého pracovného kapitálu v hodnotenom období vylúčili z cudzieho kapitálu Spoločnosti.

d) vybrané ukazovatele štruktúry majetku a kapitálu

číslo riadku	Položka	2016	2017	2018	2019	Index 2019/2018
1.	Majetok celkom netto	2 635 042	2 864 621	5 600 049	33 389 133	596,2
1a.	v tom: neobežný majetok netto	804 924	1 040 515	2 242 172	2 915 907	130,0
1b.	v tom: obežný majetok netto spolu	1 811 976	1 819 763	3 314 087	30 446 709	918,7
1ba.	z toho: zásoby	570 134	943 734	1 629 018	2 333 805	143,3
1bb.	z toho: pohľadávky netto spolu	1 228 817	864 759	1 678 234	27 379 390	1631,4
1bba.	v tom: dlhodobé pohľadávky (z riadku 1bb.)	0	698	6 544	2 307 832	n
z toho: pohľadávky z obchodného styku zo zákazky "Martinská teplárenská, a.s." (z riadku 1bb.)		n	n	n	25 852 762	n
1bc.	z toho: finančný majetok	13 025	11 270	6 835	733 514	n
2.	Vlastné imanie spolu	777 728	748 939	1 027 000	1 373 643	133,8
2a.	v tom: nerozdelený zisk minulých rokov	334 384	361 990	514 435	765 105	148,7
2b.	v tom: zisk za bežný rok	208 840	152 445	250 670	364 017	145,2
3.	Záväzky celkom	1 753 012	1 519 850	4 399 417	31 939 058	726,0
v tom: záväzky zo zákazky "Martinská teplárenská, a.s."		n	n	n	27 848 031	n
3a.	v tom: dlhodobé záväzky spolu	29 418	18 291	25 162	431 572	1715,2
3aa.	z toho: dlhodobé záväzky z obchodného styku	0	0	0	340 914	n
3b.	v tom: krátkodobé záväzky spolu	1 024 573	975 574	2 550 587	29 625 430	1161,5
v tom: krátkodobé záväzky zo zák. "Martinská teplárenská, a.s."		n	n	n	27 364 317	n
3ba.	z toho: záväzky z obchodného styku (z riadku 3b.)	921 431	639 037	2 316 461	27 502 564	1187,3
3bb.	z toho: čistá hodnota zákazky (z riadku 3b.)	n	n	n	1 999 590	n
3bc.	z toho: záväzky voči spoločníkom (z riadku 3b.)	0	220 325	96 161	0	n
3c.	v tom: bankové úvery spolu	935 786	704 793	2 166 601	2 023 639	93,4
3ca.	z toho: dlhodobé úvery	0	0	717 569	1 079 964	150,5
3cb.	z toho: krátkodobé úvery spolu	663 656	476 691	1 052 988	595 300	56,5
3cba.	v tom: kontokorentný úver (z riadku 3cb.)	272 130	228 102	396 044	348 375	88,0
3d.	v tom: krátkodobé rezervy	35 365	49 294	53 111	206 792	389,4
4.	Časové rozlíšenie pasív spolu	104 302	595 832	173 632	76 432	44,0
4a.	v tom: dotácia KaHR -13SP (z riadku 4.)	286 130	270 262	173 362	76 162	43,9
Čistý pracovný kapitál (r.1b.- r.1bba.- r.3b.+ r.3bb.- r.3cb.+ r.3cba.- r.4.+ r.4a.)		395 877	269 332	99 742	265 842	266,5

Krátkodobé rezervy, ako odhadnuté sumy budúcich výdavkov časovo patriacich do bežného roka (najmä nevyčerpané dovolenky za bežný rok), predstavovali do roku 2018 nevýznamnú položku záväzkov, ale v roku 2019 sa takmer 4 – násobne zvýšili. Zvýšenie rezerv pôsobil odhad nákladov na projektovú dokumentáciu zákazky „Martinská teplárenská, a.s.“ v sume 143 tis. €.

Objem celkových závazkov – cudzieho kapitálu a rezerv, logicky rastie paralelne so zvyšovaním celkového majetku. Vývoj celkových dlhov Spoločnosti je však od roku 2018 progresívnejší, ako je nárast jej vlastného imania – vlastného kapitálu, čo má za následok **zvyšovanie celkovej absolútnej aj relatívnej zadlženosti** Spoločnosti od roku 2018.

1.5. Pomerové ukazovatele finančnej analýzy za roky 2016 – 2019

ukazovateľ	merná jednotka	odporúčané hodnoty	2016	2017	2018	2019
Likvidita						
likvidita okamžitá	koeficient	0,2 – 0,6	0,01	0,01	0,00	0,03
bežná	koeficient	1,0 – 1,5	0,88	0,72	0,52	0,93
celková	koeficient	2,0 – 2,5	1,28	1,49	1,03	1,01
Čistý pracovný kapitál (ČPK) absolútne	€	kladné číslo	395 877	269 332	99 742	265 842
Podiel ČPK na krátkodobých záväzkoch	koeficient	0,2 +	0,28	0,22	0,03	0,01
Zadlženosť						
zadlženosť celková	koeficient	do 0,65	0,67	0,53	0,79	0,90
úverová zadlženosť	koeficient	optimalizovať	0,25	0,17	0,19	0,02
finančná samostatnosť	koeficient	od 0,35	0,30	0,26	0,18	0,04
podiel vlastného a cudzieho kapitálu	koeficient	od 0,50	0,44	0,49	0,23	0,05
čistá zadlženosť	€	kles.trend	1 739 987	1 508 580	4 392 582	29 205 954
Rentabilita						
rentabilita celkového majetku z čistého zisku	%	maximalizovať	7,9%	5,3%	4,5%	1,1%
vlastného kapitálu z čistého zisku	%	maximalizovať	23,9%	19,6%	33,5%	35,4%
výroby z prevádzkového zisku	%	maximalizovať	4,8%	5,0%	5,1%	2,5%
prevádzkových nákladov z prev.zisku	%	maximalizovať	5,1%	5,3%	5,4%	2,5%
Aktivita						
obrat celkového majetku	počet dní	minimalizovať	130	230	259	562
obežného majetku	počet dní	minimalizovať	89	146	154	513
zásob celkom	počet dní	minimalizovať	28	76	75	39
neobežného majetku	počet dní	minimalizovať	40	84	104	49
doba splatnosti obchodných pohľadávok	počet dní	minimalizovať	53	69	66	145
doba splatnosti obchodných záväzkov	počet dní	optimalizovať	51	51	55	121
Produktivita						
celkového kapitálu: z tržieb	€/tis.€	maximalizovať	2 808	1 587	1 407	649
z pridanej hodnoty	€/tis.€	maximalizovať	471	440	317	60
vlastného kapitálu: z tržieb	€/tis.€	maximalizovať	9 513	6 069	7 673	15 774
z pridanej hodnoty	€/tis.€	maximalizovať	1 594	1 684	1 729	1 465
osobných nákladov: z tržieb	€/tis.€	maximalizovať	9 293	4 808	6 971	17 963
z pridanej hodnoty	€/tis.€	maximalizovať	1 557	1 334	1 571	1 668

a) Úroveň ukazovateľov **likvidity**, ktoré vyjadrujú schopnosť Spoločnosti včas splácať svoje krátkodobé záväzky a krátkodobé úvery z disponibilného finančného majetku a zo zdrojov získaných zo speňaženia krátkodobých aktív (krátkodobé pohľadávky a zásoby), sa výrazne priblížila k doporučeným hodnotám **iba pri bežnej likvidite**.

Celková likvidita, ako pomer všetkých krátkodobých aktív k objemu všetkých krátkodobých záväzkov a krátkodobých úverov, dosahuje v hodnotenom období ½ doporučenej úrovne. Dlhodobu nevýznamnú úroveň finančného majetku spôsobuje, že **okamžitá likvidita** dosahuje iba 1/20 úrovne doporučenej v rámci zásad finančného riadenia.

Nedostatočná úroveň likvidity je dôsledkom vysokého stavu krátkodobých prevádzkových záväzkov, ktorými Spoločnosť kompenzuje podkapitalizovanie pri financovaní investičného rozvoja najmä od roku 2018.

„**Zlaté finančné pravidlo**“, ktoré vyžaduje, aby Spoločnosť kryla svoj dlhodobý majetok z vlastných zdrojov a z dlhodobých cudzích zdrojov, bolo dodržané do roku 2017. Na konci roka 2019 dosiahlo **podkapitalizovanie v investičnej činnosti** úroveň vyše **295 tis. €** (10%).

Čistý pracovný kapitál, ako absolútny previs krátkodobých aktív Spoločnosti nad jej krátkodobými záväzkami a krátkodobými úvermi, je trvale pozitívny, ale od roku 2018 jeho úroveň absolútne aj relatívne klesá.

- b) **Celkovú relatívnu zadlženosť**, ako podiel celkových cudzích zdrojov (celkových záväzkov) na krytí celkového majetku, ktorej maximálnu doporučenú hodnotu predstavuje **koeficient** na úrovni **0,65**, udržala Spoločnosť iba do roku 2017 (koeficient: 0,53). Z analogických príčin ako sú uvedené pri hodnotení likvidity, sa celková (relatívna) zadlženosť Spoločnosti **aj čistá (absolútna) zadlženosť** od roku 2018 vzdiaľujú od doporučených limitov.
- c) **Rentabilitu** kapitálu, majetku, výroby a nákladov, ako pomerové ukazovatele, je racionálne hodnotiť iba za roky 2016 - 2018. Absolútne hodnoty majetku, cudzieho kapitálu (záväzkov), výkonov a nákladov dosiahnuté za rok 2019 sú niekoľkonásobne vyššie ako za roky 2016 - 2018, čo devaluje analytickú hodnotu pomerových ukazovateľov za rok 2019 a ich porovnanie s pomerovými ukazovateľmi dosiahnutými za roky 2016 - 2018.
- Rentabilita prevádzkových nákladov** z prevádzkového zisku bola v rokoch 2016 - 2018 výrazne vyrovnaná a dosahovala v priemere 5,3 %. Rovnako stabilná bola aj **rentabilita výroby** z prevádzkového zisku - v priemere 5,0%.
- Rentabilita vlastného kapitálu** z čistého zisku v hodnotenom období progresívne každoročne rástla a v roku 2019 dosiahla príjemných 35,4%, čo je takmer o 1/2 vyššie zhodnotenie vlastného kapitálu oproti jeho zhodnoteniu za rok 2016. Vo vlastnom kapitáli Spoločnosti ostalo do konca roku 2019 takmer 70% ziskov dosiahnutých za roky 2016 - 2018. Napriek relatívne stabilnej absolútnej úrovni čistého zisku dosahovaného v rokoch 2016 - 2018, dochádza k dlhodobému poklesu **rentability celkového kapitálu**, čo je priamy dôsledok výrazného absolútneho nárastu cudzieho kapitálu (záväzkov) najmä od roku 2018.
- d) **Aktivita majetku**, meraná počtom dní potrebným na jednu obrátku majetku, dosiahla najpriaznivejšiu úroveň v roku 2016, v ktorom postačovalo celkovému majetku na jednu obrátku iba 130 dní a priemerná doba splatnosti obchodných pohľadávok dosahovala štandardných 53 dní.
- Od roku 2018 sa „rýchlosť“ aktív, v zrovnaní s rokom 2016, znižuje na polovičnú, pričom spomalenie rýchlosti bolo spôsobené:
- v roku 2017 výrazným, vyše 40%-ým poklesom odbytu, pričom úroveň majetku sa neznížila,
 - v roku 2018 takmer 100%-ným nárastom obežného aj neobežného majetku, pričom úroveň odbytu vzrástol medziročne iba o 73%.
- Spomalenie rýchlosti aktív, spôsobené výrazným nárastom neobežného (investičného), ale aj obežného majetku od roku 2018, ktorý bol iba z 10% krytý vlastným kapitálom, výrazne zvýšilo nároky na úroveň cudzieho kapitálu (záväzkov). To od roku 2018 viedlo k enormnému zvýšeniu absolútnej a relatívnej zadlženosti Spoločnosti.
- K zvýšenej potrebe cudzieho kapitálu (=zadlženosť) prispelo, okrem absolútneho nárastu majetku od roku 2018, aj predĺženiu doby splatnosti obchodných pohľadávok (z 53 dní v roku 2016 na 69 dní v roku 2017), pričom záväzky voči dodávateľom sa aj v roku 2018 naďalej uhrádzali v nadštandardnej 55 dňovej lehote ich splatnosti.
- e) **Produktivita**, alebo pomerový ukazovateľ výkonnosť kapitálu z tržieb, ktorá je obrátenou pomerovou hodnotou k ukazovateľom aktivity majetku, logicky dosiahla najvyššiu úroveň v roku 2016 a v nasledujúcich rokoch kopírovala vývoj aktivity majetku, tzn. klesala.

Pre zlepšenie pomerových ukazovateľov, z ktorých sú t.č. pre Spoločnosť rozhodujúce **zadlženosť a finančná samostatnosť**, bude potrebné v nasledujúcich obdobiach, pri úrovni výroby (tržieb) okolo 6 mil. € ročne, dodržať nasledovné rámce:

- zvýšiť doterajšiu rentabilitu výroby z čistého zisku (3,2%) na úroveň okolo 4,3 - 5,0%,
- skrátiť priemernú splatnosť obchodných pohľadávok na 50 dní,
- vyrokovať s rozhodujúcimi dodávateľmi zmluvnú splatnosť záväzkov na úrovni 65 dní,
- znížiť stav zásob na úroveň okolo 1,2 mil. €,
- výdavky na investičný rozvoj rok limitovať do úrovne maximálne 70% ročných odpisov neobežného majetku,
- vytvorený zisk a príjmy z predaja nepotrebného majetku (budova v Pribovcích) použiť na zníženie zadlženosti.

Z h r n u t i e hodnotenia vývoja v rokoch 2016 - 2019

1. Výkonnosť Spoločnosti z hlavnej činnosti, ktorá nemá charakter sériovej, ale najmä zákazkovej výroby, je značne diferencovaná. Výroba dosahovala do roku 2018 v priemere 6,3 mil. € ročne, v roku 2019 sa vplyvom významnej zákazky pre spoločnosť Martinská teplárenská, a.s., zvýšila na 22,2 mil. €.
2. Objem celkového majetku dosahoval do roku 2017 v zostatkových účtovných hodnotách, úroveň 2,7 mil. € a prevládal v ňom obežný majetok (zásoby a pohľadávky. Vplyvom výrazného investičného rozvoja od roku 2018 sa celkový majetok už v roku 2018 zvýšil 2 – násobne a na konci roka 2019 dosahuje úroveň vyše 33 mil. €.
3. Rentabilita výroby z prevádzkového zisku je stabilná a v rokoch 2016 – 2018 dosahovala v priemere 5,0 %. Rentabilita celkového majetku z čistého zisku mierne klesá vplyvom výrazného nárastu majetku od roku 2018, ale dosahovaný čistý zisk v absolútnom vyjadrení sa od roku 2018 vyvíja progresívne.
4. Rozhodujúcim zdrojom efektívnosti (zisku) je prevádzkový zisk, ktorý dlhodobo rastie. Strata z finančnej činnosti sa od roku 2018, vplyvom vyššej úverovej zadlženosti, zvyšuje a uberať takmer 1/6 z prevádzkového zisku.
5. Celková zadlženosť Spoločnosti sa do roku 2018 udržiavala v doporučených limitoch, ale výrazný investičný rozvoj od roku 2018 ju posunul nad tieto limity. Záväzky voči bankám, verejným inštitúciám a zamestnancom Spoločnosť spláca v dohodnutých, resp. v zákonných lehotách. Splatnosť záväzkov z obchodného styku Spoločnosť dlhodobo udržiava na úrovni štandardných 52 dní.
6. Obchodne sa Spoločnosť orientuje viac na tuzemský trh, na ktorom v ostatných dvoch rokoch umiestnila takmer ¾ svojho odbytu. Významnú časť odbytu služieb zaručuje Spoločnosti dodávky služieb pozáručného servisu a opravy zariadení, ktoré dodala zákazníkom, pričom tržby za servis a opravy každoročne rastú.
7. V rámci hodnoteného obdobia je, z pohľadu výkonnosti a efektívnosti, najúspešnejším rokom rok 2019. Zvýšený stav obchodných pohľadávok a obchodných záväzkov, ktorý vznikol v roku 2019 sa stabilizuje na štandardnú úroveň už v roku 2020, v ktorom bude ukončená a investorovi odovzdaná nosná zákazka pre Martinskú teplárenskú, a.s.

III. Predpokladaný vývoj Spoločnosti v roku 2020

3.1. Zásadné obchodné zámery a očakávania, zákaznícka orientácia

Kľúčovými cieľmi Spoločnosti pre rok 2020, ktorý Spoločnosť očakáva ako obchodne aj ekonomicky zložené obdobie, sú:

- udržať doterajšiu vedúcu pozíciu v odbore výroby elektrických zdrojových agregátov a kogeneračných jednotiek na slovenskom trhu,
- technicky úspešne a ekonomicky efektívne dokončiť zákazku „Martinská teplárenská, a.s.“,
- využiť potenciál získaný pozitívnym zvládnutím zákazky „Martinská teplárenská, a.s.“ pre získavanie nových technicky podobných zákaziek na tuzemskom trhu, ale aj v Českej republike, príp. v Poľsku,
- využiť uvoľnený priestor na trhu servisu kogeneračných jednotiek po konkurenčných firmách, ktoré sú v ekonomických ťažkostiach alebo stratili dobré meno u zákazníkov,
- opätovne aktívne vstúpiť do odvetví, ktoré boli v posledných rokoch obchodne zanedbávané, ako sú napríklad železničné stroje, lodné agregáty, armádne agregáty.

3.2. Významné riziká a neistoty

- a) dopady ekonomickej krízy spustenej pandémiou šírenia vírusu SARS-CoV-2,
- b) riziko nestabilnej ekonomicko - politickej situácie na Slovensku a v Európe a s tým spojené zastavenie významnejších investičných projektov,
- c) možná invázia ázijských dodávateľov na európske trhy v segmentoch, v ktorých Spoločnosť podniká, čo môže vyvolať tlak na súčasné ceny výrokov Spoločnosti.

3.3. Predpoklad vybraných ukazovateľov na rok 2020 (v tis. €)

Ukazovateľ	Skutočnosť 2019	Zámer 2020
Tržby z predaja výrobkov a služieb	23 674,4	8 200
Zisk pred zdanením	420,5	750
Majetok celkom (netto)	33 389,1	11 000
z toho: pohľadávky celkom	27 379,4	6 200
Závazky celkom	31 939,1	9 150
Výdavky na obstaranie dlhodobého majetku	995,4	80

Spoločnosť má v roku 2020 zámer pokračovať v svojom doterajšom hlavnom predmete svojej činnosti. Napriek tomu, že neočakáva výraznejšie oživenie trhu, skôr naopak jeho obmedzenie, chce v roku 2020 zvýšiť svoju výkonnosť - objem tržieb z predaja „štandardných“ výrobkov a služieb (mimo zákazky „Martinská teplárenská, a.s.“) oproti úrovni roku 2019 o 10%.

Efektívnosť tržieb, meranú ziskom, Spoločnosť v roku 2020 predpokladá dosiahnuť vyššiu ako v roku 2019 pričom očakáva úspory nákladov na dokončenie zákazky „Martinská teplárenská, a.s.“ Negatívne bude na úroveň zisku v roku 2020 pôsobiť výrazný nárast nákladov na odpisy neobežného majetku (zvýšenie o 102 tis. €), čo súvisí so zaradením nového sídla v Rakovom do užívania až v decembri 2019 a jeho odpisovania iba za jeden mesiac.

Riziko v zámere zisku, ktoré by mohlo byť spôsobené nedosiahnutím očakávaných „ostaných“ tržieb v roku 2020, bude Spoločnosť kompenzovať úsporami režijných nákladov.

Investičné výdavky Spoločnosti budú v roku 2020 smerované prednostne do doplnenia jej technologického parku a ich zdrojom budú odpisy neobežného majetku.

Výrazný absolútny pokles pohľadávok a záväzkov v roku 2020 (o vyše 2/3) Spoločnosť očakáva v súvislosti s reálnym ukončením prác na zákazke „Martinská teplárenská, a.s.“, ktoré bude v roku 2020 o. i. spojené so zúčtovaním prijatých a poskytnutých záloh a preddavkov na túto zákazku.

Finančné zdroje získané v roku 2020 zo zisku a zo zníženia obežného majetku (zásoby, pohľadávky) chce Spoločnosť použiť na zníženie svojej zadlženosti.

Z á v e r:

S ohľadom na súčasný stav majetku, úroveň zadlženosti a predpokladanú efektívnosť tržieb a majetku, má Spoločnosť v roku 2020 ekonomicko - obchodné predpoklady pre ďalšie pokračovanie vo svojej doterajšej činnosti, jej rozvoj a znižovanie svojej zadlženosti.

IV. Návrh na rozdelenie zisku za rok 2019

V roku 2019 dosiahla Spoločnosť zisk po zdanení vo výške **364 017,29 €**.

Pre Valné zhromaždenie spoločníkov navrhujem zisk dosiahnutý v roku 2019 rozdeliť takto:

- zisk v sume **264 017,29 €** previesť v prospech **nerozdelených ziskov minulých rokov** za účelom zníženia zadlženosti Spoločnosti,
- zisk v sume **100 000,00 €** priznať ako **podieľ spoločníkov na zisku**.

Doplnenie zákonného rezervného fondu zo zisku za rok 2019 po zdanení nie je potrebné. Skutočná výška rezervného fondu k 31.12.2019 predstavuje sumu 20 000,00 €, čo je úroveň zákonného rezervného fondu upravená Spoločenskou zmluvou Spoločnosti, t.j. 10,0 % základného imania Spoločnosti.

Výročnú správu zostavil:

Ing. Vladimír K o r e c, konateľ